

VIDEO ACTIVE EN EUSCREEN

Europa zet televisie-erfgoed online

Door Dana Mustata

Sinds de komst van YouTube in 2005 zijn online audiovisuele platforms sterk gegroeid, maar de meeste televisie-archieven in Europa zijn nog gesloten voor het publiek. Succesvolle initiatieven door organisaties als het Institut national de l'audiovisuel in Frankrijk of Beeld en Geluid in Nederland om hun collecties toegankelijk te maken zijn uitzonderingen.

Twee Europese initiatieven, Video Active en EUScreen, gefinancierd door het eContentplus Programma van de Europese Unie, werken aan vrije toegang tot online televisie-erfgoed in heel Europa. Daarmee willen ze actieve betrokkenheid bij het gemeenschappelijk culturele geheugen van Europa bevorderen, en het bewustzijn over de rol van televisie in de Europese geschiedenis en cultuur stimuleren.

De Video Active online collectie biedt audiovisuele documenten aan over de geschiedenis van televisie in Europa, en presenteert beeldmateriaal van belangrijke historische momenten, die het collectief geheugen in Europa hebben vormgegeven.

Tussen 2006 en 2009 maakte Video Active 1000 audiovisuele items online beschikbaar, met bijbehorende gegevens en artikelen met achtergrondinformatie, te vinden op www.videoactive.eu. Het project wordt gecoördineerd door de Universiteit van Utrecht, in een samenwerking tussen elf televisie-archieven uit heel Europa, van de Deense Omroep tot de BBC en van de Catalaanse televisie tot het Hongaarse Audiovisueel Archief, en daarnaast de Universiteit van Utrecht en Royal Holloway University, Londen.

EUScreen (www.euscreen.eu) begon in oktober 2009 als het vervolg op op Video Active. Het portal wordt in de komende weken officieel gelanceerd. Al het audiovisueel materiaal van Video Active zal dan naar EUScreen worden overgeheveld. Tegen 2012 zal het project een webplatform hebben ontwikkeld

met 35.000 Europese televisie-items, waaronder clips, foto's en artikelen. EUScreen is een maat groter dan Video Active, met 27 partners uit 17 landen, waaronder nieuwe Oost-Europese audiovisuele instellingen als de Sloveense, Poolse en Roemeense televisie. Daarbij is EUScreen ook een verzamelaar van content voor Europeana (www.europeana.eu), een databank van digitaal materiaal van Europese musea, bibliotheken en archieven. Met goedgedefinieerde strategieën voor user-requirement definities en een degelijk beleid voor de selectie van content, kan EUScreen gebruikers bedienen in onderzoek, onderwijs en creatief hergebruik.

Platforms zoals die door Video Active en Euscreen worden ontwikkeld zijn een belangrijke stap in het openen van archiefmateriaal voor het publiek. Ze presenteren het erfgoed van verschillende Europese landen op een homogene manier, waardoor transnationale en meertalige uitwisseling tussen gewone gebruikers, research- en onderwijsinstellingen en audiovisuele professionals mogelijk wordt. In nauwe samenwerking met archivariissen en academici worden de items gepresenteerd met extra informatie over de productie, en achtergrondinformatie van experts. Op die manier kan televisie pas echt volledig worden benut als een productieve culturele ruimte, waartoe de burger vrijelijk toegang heeft om zijn eigen door televisie vastgelegde geschiedenis te ontdekken.

Dat geldt niet alleen voor audiovisuele documenten over het dagelijks leven en politieke en historische gebeurtenissen, maar ook voor de verschillende manieren waarop televisie zich in Europese landen heeft ontwikkeld. Gebruikers kunnen niet alleen opnames onderzoeken over zaken van nationaal belang onderzoeken, maar ook zoeken naar vergelijkbaar materiaal over dezelfde issues in andere landen. Daar zijn grote verschillen tussen. Zo heeft de Poolse televisie in de jaren tachtig,

toen het communistische bewind nog vast in het zadel zat, maar heel karig aandacht besteed aan de activiteiten van de Poolse paus, Johannes Paulus II. Poolse televisiemakers en historici van vandaag kunnen dus over maar weinig historisch materiaal beschikken, en moeten elders op zoek. Video Active bevat bijvoorbeeld beelden van de Paus in de jaren tachtig van de Deense televisie, Deutsche Welle en het Italiaanse Cinecittà Luce. Het biedt ook een vergelijkende studie over *De Paus op TV* in verschillende Europese landen aan.

Video Active en EUScreen kregen te maken met allerlei problemen. Technische: een groot deel van het audiovisueel materiaal moet nog gedigitaliseerd worden, en het digitaliseringsproces in Europa verloopt nogal ongelijk. Een gebrek aan gemeenschappelijke technische en metadata-standaarden zit de uitwisseling tussen de verschillende nationale audiovisuele instellingen in de weg.

Maar de grootste en misschien meest urgente uitdaging voor internationale online omgevingen als EUScreen is het copyright. Sommige auteursrechtelijke restricties komen naar voren bij specifieke genres, zoals drama; andere komen voort uit een gebrek aan wetgeving over de publicatie en het hergebruik van content buiten de eigen grenzen. Een van de belangrijkste zorgen van EUScreen is hoe de modellen voor de distributie van audiovisuele content kunnen worden omgevormd, zodat juridische onzekerheid – de aansprakelijkheid van nieuwe gebruikers, bijvoorbeeld – tot een minimum wordt teruggebracht.

Dr. Dana Mustata promoveerde in februari 2011 aan de Universiteit van Utrecht cum laude op de geschiedenis van de Roemeense televisie. Ze werkt sinds 2006 als researcher voor Video Active en EUScreen.
www.euscreen.eu